

09 SETEMBRO DO 2010 - NÚMERO 836

r d l

REVISTA
DAS
LETRAS

Sete poetas sen fronteiras

Sete poetas sen fronteiras

Tradución: Yolanda Castaño

O mes de xullo pasado, Yolanda Castaño representou a Literatura galega nun obradoiro de tradución que se celebrou en Dana, unha pequena vila nas proximidades de Ljubljana, en Eslovenia. O obradoiro consistía en mesturar poetas de linguas minoritarias e masivas nun intercambio que pasaba pola tradución mutua a través dun traballo común. Neste monográfico de Revista das Letras presentamos o resultado do traballo de Yolanda Castaño con sete deses poetas, algúns desles pertencentes a literaturas que estaban inéditas en galego, como o caso de Mamta Sagar, falante de canarés, lingua oficial do estado indio de Carnátaca. Son sete poetas sen fronteiras a través dunha das voces que mellor define o momento expansivo da nosa escrita.

Eslovenia, xuño de 2010

e

n xuño de 2010, tivo lugar en Eslovenia un Obradoiro de Tradución Poética organizado principalmente polo Centro de Literatura Eslovena (Center za slovensko književnost) e Literature Across Frontiers, unha entidade dedicada ao intercambio e á promoción das literaturas europeas. A iniciativa culminou ademais coa participación dos poetas convidados no Festival Živa književnost (“Festival de Literatura Viva”), un festival poético que ten lugar cada ano en Ljubljana e que nesa ocasión chegaba á súa 17ª edición celebrando a designación do corazón administrativo esloveno como Capital Mundial do Libro. Na xestión deste evento colaboraba tamén ŠKUC (Centro Artístico e Cultural de Estudantes), e os participantes do Obradoiro de Tradución Poética uníanse a outros poetas estranxeiros convidados, entre os que salientaba un Bei Dao (Beijing, 1949) expatriado da China comunista e candidato ao Premio Nobel, os portugueses Casimiro de Brito e Jaime Rocha, o libanés Youssed Bazzi, a famosa artista e poeta xaponesa Kazuko Shiraishi ou o serbio Srdan V. Tešin.

O Obradoiro de Tradución Poética tivo lugar na tranquila aldea de Dane, no medio e medio da campiña eslovena na súa área suroeste, moi próxima á vila de Sezana e non lonxe da fronteira italiana. Esta iniciativa, dedicada a promover os intercambios entre diversas literaturas e fornecer de experiencias de traballo presencial con autores de distintas linguas, vén sendo organizada polo comisario principal –Brane Možetič– dende hai varios anos. Se nas anteriores ocasións diversos fíos condutores agrupaban dalgún xeito os autores convidados (poetas mulleres, poetas gays, etc.), nesta xa sexta edición, o pretexto trataba de xuntar a un mesmo tempo autores chegados de linguas cun altísimo número de falantes e de idiomas moito máis minoritarios. A escolla dos circunstancias representativas destas foi responsabilidade do organizador e non se tivo en conta en ningún momento a situación política delas nin dos seus territorios, acoollendo linguas ‘con e sen Estado’ en pé de igualdade.

Entre as maioritarias contábase así co ruso, o xaponés e o chinés. Entre as outras –por orde de máis a menos falantes– a primeira convidada sería unha das numerosas linguas que se falan na India, concretamente o canarés, unha das máis antigas linguas drávidas e que, con preto de 35 millóns de falantes, corresponde ao meridional estado de Karnataka (capital Bangalore). A seguinte na escala sería xa o galego –fortuitamente representada por esta asinante– sendo a primeira ocasión na historia destes obradoiros en que se contaba con el. Inmediatamente a continuación viría o propio esloveno, lingua dalgún xeito anfitrión e falada por 2,2 millóns de persoas (case un millón menos ca o galego); e, pechando a nómina, outra lingua europea, o maltés, con algo menos de 400.000 falantes (sempre sen contar nestas cifras cos falantes na emigración) pero, coma todas, cunha viva tradición literaria ás súas costas.

Así, tres das oito linguas máis faladas da terra convívían con catro linguas de poucos falantes ao mesmo nivel, traballando cóbado con cóbado en verteduras dun a outro idioma sen xerarquías que os puidesen diferenciar. Situacións sociolingüísticas moi distantes, circunstancias diversas, pero un único amor ás linguas e ás literaturas como factor de unidade, a diferenza como riqueza dun patrimonio que facer pervivir e espallar.

Antoine Cassar (nado en Londres de pais malteses en 1978) foi o escollido para representar a lingua do pequeno país-illa do Mediterráneo, Mamta Sagar (Bangalore, 1966) acudiu en nome da lingua canaresa, Stanislav Lvovsky (Moscova, 1972) fíxoo polo ruso e Veronika Dintinjana (Eslovenia, 1977) foi a representante da lingua anfitrión. Por último, asistiron tamén Yasuhiro Yotsumoto (Osaka, 1959) polo idioma xaponés e Xi Chuan (Xuzhou, 1963) polo chinés mandarín, ademais da galega que isto asina.

Un obradoiro de tradución poética é unha experiencia colectiva na que un número de autores participantes se traducen os uns aos outros a través dun traballo en común que permite acadar altas cotas de fidelidade aos orixinais, así como unhas versións autorizadas pola visión dos responsables das fontes. O traballo man a man co autor/a para traducir permite contar con todas as aclaracións que este/a poida brindar, solucionando dúbidas, esclarecendo xiros ou imaxes, propoñendo solucións harmónicas e en xeral guiando o noso vertido á lingua nova.

O obradoiro do que parte este libro celebrouse durante cinco días nun

espazo acondicionado para o traballo en grupo, igualmente propicio para momentos de maior concentración individual. As sesións tiñan lugar en horarios moi completos de mañá e tarde, de xeito que as mañás se empregaban maioritariamente para a colectiva posta en común (lecturas en alto para captar os ritmos, rolda de preguntas dos tradutores/as, etc.) e as tardes para o desenvolvemento máis persoal das aproximacións coas que se contaba nas sesións matutinas. A xenerosa flexibilidade dos autores para cos seus textos en todo momento, concedeu moita máis marxe ás nosas traducións á hora de introducir xiros propios, modificar sintaxes, adaptar expresións e, en definitiva, trasladar os contidos poéticos a aqueles xeitos que nas nosas respectivas linguas resultasen máis naturais, o que rematou por revelarse como a verdadeira inqueda dos e das alí presentes.

Sería practicamente imposible atopar quen fose quen de traducir igualmente do canarés que do maltés e mais do mandarín directamente dos orixinais, de maneira que o inglés se fixo por forza lingua vehicular tanto para as traducións previas como para as comunicacións entre nós. Todos achegaron unha breve escolma persoal do propio traballo poético previamente vertido á lingua de Shakespeare. A partir dela pero coa observación constante dos orixinais, comezou un traballo de tradución no que, con moita frecuencia e grazas ás intensas conversas entre autores, se puido obviar a versión inglesa tratando de traspoñer dun xeito máis directo a fonte á nova lingua.

Cada un dos/as sete poetas foi traducido así aos outros seis idiomas mentres facía o propio cos seus compañeiros/as cara á lingua de seu. Amais diso, o debate, os fondos diálogos e a intensa convivencia supuxo un intercambio de inquietudes, preocupacións, experiencias e circunstancias no tocante á lingua e literatura das respectivas coordenadas xeográficas, que resultou para todos enormemente enriquecedora. Entendéronse os distintos xeitos de vivir o oficio de escritor ou escritora nos correspondentes países, observáronse as diferenzas nos sistemas editoriais ou estimáronse os matices cos que a proxección social do autor/a diverxía nuns lugares e noutros. Así, comprendeuse que literaturas en linguas de moitos e de poucos falantes atopaban tantas vantaxes coma dificultades, se ben estas resultaban en cada caso distintas. Por último, compartíronse os relatos de vivencias no estranxeiro relacionadas co traballo literario así como de distintos proxectos multidisciplinares, todo iso mentres se expoñían e desentrañaban as diversas referencias históricas ou culturais que enmarcaban os textos chegados dende latitudes tan afastadas.

Ademais, e tamén como posta en práctica e mostra pública dos traballos de tradución, celebrouse un recital multilingüe na Biblioteca Municipal da veciña vila de Sezana. Nos últimos días do obradoiro, o público deste recital puido escoitar poemas nas sete linguas convidadas, traducións ao esloveno expresamente para eles e mesmo interesantes experiencias de lecturas plurilingües, nas que un único poema facía ecoar ao longo dos seus versos todos os idiomas. Parte de algo semellante se ofreceu no Festival de Literatura Viva que, xa en Ljubljana e dentro dun evento maior, servía de colofón ao proxecto.

O compromiso adquirido de antemán era dalgún modo o de, unha vez de regreso nos países de orixe tras o obradoiro, tratar de dar a coñecer a través dalgunha publicación os froitos da experiencia e os textos resultantes, nun xeito de espallar o labor de tradución tanto como as obras dos autores participantes. Teñamos en conta que se trata de poetas, a maioría dos cales nunca antes foran traducidos sequera ao castelán, e que á vez constitúen algunhas das voces máis representativas, orixinais e puxantes das súas respectivas literaturas. Así, un pequeno volume recollendo estes textos, non deixa de constituír unha mostra de poesía contemporánea de sete literaturas distintas á vez que engrosa o corpus de traducións galegas con novidades literarias.

Se ben o traballo se iniciou durante a estadía en Dane (Eslovenia), houbo de ser completado e finalizado xa de volta na casa e por conta de cada quen, aínda que sempre sen esquecer que iniciativas coma estas son a mellor maneira de propiciar intercambios directos entre autores-tradutores. A proximidade do autor ou autora, o diálogo e a convivencia repercuten tamén nun exercicio de tolerancia, empatía literaria e apertura de horizontes.

Velaquí pois o resultado desta enriquecedora experiencia, pero sobre todo a presentación –por vez primeira en Galicia– de seis autores chegados dende países e literaturas ben dispares. Do norte e do sur, grandes e pequenas. Dende as fronteiras que rebentan entre as mans de Antoine Cassar ata a sensualidade musical que resoa en Mamta Sagar. Dende a prácida morte tratada pola voz serena de Veronika Dintinjana ó equilibrio familiar sostido con delicadeza por Yasuhiro Yotsumoto. Dende a tenra crueza de Stanislav Lvovsky ata a fina ironía dun lúcido Xi Chuan. Diversidade e contraste, sensibilidade e fortuna, velaquí unha vibrante escolma poética que, coma unha pequena babelia, se achega onda nós.

Yolanda Castaño

XI CHUAN

Apuntamentos sobre o Mosquito

Dez mil mosquitos únense nun tigre, reducidos a nove mil poden unirse nun leopardo, e reducidos a oito mil só poden facelo nun chimpancé con obesidade mórbida. Porén un mosquito é só un mosquito.

O mosquito hematófago –isto é, o mosquito femia– pertence á mesma categoría da sambesuga e o vampiro, aos que tamén se podería engadir o chupa-sangues burócrata, o cacique, o capitalista. Houberon todas as criaturas baixo o ceo de ser agrupadas segundo a dieta, de xeito que pasaron a ser clasificadas en carnívoras, herbívoras e hematófagas.

Os mosquitos están por todas partes nas fendas da historia. Teñen sido testemuñas e ata participado en execucións, descuartizamentos humanos mediante carretas de cabalos, roturas do dique no río Amarelo, tráfico de nenos e nenas, e aínda así os vintecinco libros das historias dinásticas non conteñen unha soa mención ao mosquito.

Cando hoxe nos topamos cun mosquito, a súa proxección pode rastrexarse ata a era en que Nüwa fixou os ceos (Nüwa era unha beleza, ou iso se di en *A Investidura dos Deuses*. Nüwa, por natureza cativada polos mosquitos, aínda que isto non se conte en *A Investidura dos Deuses*).

Ademais, a lonxevidade dun mosquito adoita fixarse aproximadamente entre un amencer e un solpor, ou entre dous amenceres e dous solpores e, polo tanto, en toda a vida dun mosquito este pode –en termo medio– atoparse só con catro ou cinco persoas, ou vinte ou trinta porcos, ou un cabalo. Isto suxire que os mosquitos non teñen desenvolvido punto de vista ningún en relación ao ben e o mal.

Algúns persoas non abren fiestras nin portas por medo a que os mosquitos entren, pero de feito eles xa están secuestrados polos mosquitos. Outras persoas non teñen elección á hora de ter que usar os baños públicos da rúa e, cando son picados por mosquitos, descubren que, a pesar do proído, resulta, con todo, tolerable.

Entre os meus obxectivos nesta terra, un deles é ser picado por un mosquito. Furan cos seus aguillóns a miña pel, cítanse para refrescarse na miña sombra, expiran no veneno da miña respiración.

Nas profundidades da noite, alguén deitado na cama medio durmido zóscase un lapote. Non está sendo autocrítico, máis ben escoitou o zunido dun mosquito. Canta máis forza leve, maior será a taxa de éxito na súa mata de mosquitos, maior o son do seu autorreproche.

Entón, en quen se transforma o mosquito despois de morrer? Alguén zoando e revoando diante da miña cara, debe ter sido un mosquito nunha vida anterior. Algunhas rapazas saen moi fracas xa de nacemento, e tendemos a chamalas “mosquitos”.

Protexer a natureza é protexer os mosquitos e outras variedades entre os que debe ser incluído o deus da malaria. Para protexer a natureza, debemos tamén acelerar a produción de repelentes. Entón o mosquito pode ser rotundamente expulsado da natureza. No entanto, a realidade demostra que isto é altamente difícil.

Traer mosquitos en avión, ou en tren, a outros países e terras estranxeiras, pode acentuar a nosa sensa-

ción de morriña, e reforzar a nosa identificación co mundo. Cada vez que abramos a nosa maleta, sairá voando un mosquito.

Ninguén pode diferenciar un lugar onde pousou un mosquito dun lugar onde non pousou un mosquito, do mesmo xeito que ninguén pode dicir a diferenza entre os lugares que un ladrón tocou e os lugares que un ladrón non tocou. Pescudar o rastro dun ladrón é ver un mosquito morto a través dun microscopio.

Escrito sobre a paisaxe azul e verde en pergameo de Wang Ximeng, Mil millas de ríos e montañas

O verde e o azul converxen nas montañas despoboadas. A xente camiña por dentro delas, e aínda así seguen sendo montañas despoboadas, tal como a xente que camiña é anónima, e no en tanto segue sendo xente. Ninguén pensaría verse a si mesmo nesta pequena xente, nin en ver as montañas reais e as verdadeiras augas deste mundo, nin debería pensar ninguén en obter eloxios de Wang Ximeng por un comportamento rutineiro. Wang Ximeng coñece esa xentiña do seu cadro, pero non é un deles. Desa xente que non son el, non pode chamar a ningún polo nome. A xentiña alcanzou as montañas, alcanzou a auga, así como as montañas alcanzaron o turquesa e lapislázuli, a auga alcanzou a súa extensión e as súas naos, así como o Emperador Huizong alcanzou a un Wang Ximeng de dezaioito anos, ignorando que morrería pouco tempo despois de completar o seu cadro de Mil millas de ríos e montañas. As montañas e a auga son anónimos. Wang Ximeng entende: os personaxes anónimos non son senón enfeites para as montañas e auga, así coma os paxaros que voan entenden: a súa presenza ou ausencia é irrelevante dentro dos mecanismos da humanidade. As aves vense as unhas ás outras no ceo. Ao mesmo tempo, cada unha das persoas que camiñan polas montañas leva a súa propia dirección, cada un conta cos seus propios plans. Esta xentiña vai vestida de branco, camiñan, descansan, pescan, carrexan mercadorías, o verde e o azul todo arredor deles, así como hoxe a xente viste de negro e faise notar en banquetes, concertos e funerais, ouro e máis ouro todo arredor deles. Esta xentiña vestida de branco non naceu nunca e, por suposto, nunca morreu, tal coma esta montañosa e augacenta utopía de Wang Ximeng libre de contaminación e de invasións pode soste unha lectura sutilmente minuciosa. Estar lonxe de homes con grillóns está lonxe aínda das arelas de liberdade, non topar nunca con homes arruinados pola experiencia está lonxe aínda do esquecemento. Wang Ximeng permite que os pescadores teñan máis peixes dos que poidan pescar, permite que as focas flúan con auga corrente sen fin. Segundo el, a fortuna é ter a cantidade xusta de riqueza, de xeito que as persoas das montañas e da auga podan erixir tranquilamente as súas pontes, construír os seus muíños de auga, dispoñer as súas estradas, edificar os seus fogares, e daquela vivir alí en paz, tal e como só a xusta cantidade de árbores medra nos outeiros, nas marxes dos ríos, ou arredor da aldea, arredor da xente. Ao lonxe, as árbores parecen flores. O seu lene abalo é a brisa traendo alivio. A brisa traendo alivio é a xente a cantar. A xente a cantar é a montaña despoboadá volvéndose a montaña despoboadá.

Xi Chuan (China). É baixo este pseudónimo que Liu Jun se converteu nun dos poetas máis influentes da China contemporánea. Ensaísta, poeta, tradutor e profesor de Literatura Clásica Chinesa na Academia Central de Belas Artes de Pequín, foi nado na cidade de Xuzhou, provincia de Jiangsu, en 1963. Tras licenciarse en Literatura inglesa na Universidade de Pequín, cofunda –en 1988– o xornal poético independente *Qingxiang* (Tendencia), que será prohibido despois de tres edicións, pero tamén traballará como editor para outras revistas: en Huangqiu durante oito anos, na independente *Xiandai Hanshi* (Poesía Chinesa Moderna) entre 1990 e 1995 e na actualidade dirixindo *Dangdai Gouji Shitan* (Poesía Internacional Contemporánea). Xi Chuan recibiu numerosos premios, entre os que salienta o Premio Poesía Moderna Chinesa en 1994 ou o Premio Nacional Lu Xun en 2001. Ademais, unha serie de bolsas posibilitaron as súas longas saídas ao estranxeiro por varios lugares, e en 2009 comisariou a presenza da poesía chinesa na Feira do Libro de Frankfurt.

ANTOINE CASSAR

Entre

Entre Aquisgrán e Zyryanka,
entre Samarinda e Samarkanda,
arriba e abaixo na proa
polo estreito violeta
entre Kérkyra e Saranda,
no tren entre Moscova e Vladivostok
que sete veces cruza a alborada,
abríndose paso, camiñando adiante,
dende o bendito silencio do mergullo da gaivota
na espuma de Antofagasta
ata a blasfemia multilingüe
cando tropeza o meu pé contra a boca da cloaca,
entre Baden-Baden e Bahrein,
entre Fort-de-France e Port of Spain,
conducindo a cento trinta
ao longo das tres mil millas
entre Portland (Oregón) e Portland (Maine),
dende a espetada dun frío escocés acoitelando as
meixelas
ata os labios que resecan
ao vento areoso de Marsella,
voga que voga
entre Zuwarah e Lampedusa
nunha chalana que parte en dous,
con apremantes voces,
con gorxas asfixiadas
procurando os oídos da noite.

Entre Ceilán e Sri Lanka,
entre Kalaallit Nunaat e Groenlandia,
entre un kia ora nunha mañá de Aotearoa
e un *g'day* no acento arrastrado
de Nova Celandia,
atrapado e sen un can
na alfándega de Ruanda
cunha identidade que abala
entre a oferta e a demanda,
entre un *déjà vu* nunha praza da que nunca oín falar
alfombrada de pétalos de xacarandá
e perdido polas rúas dunha cidade iluminada
pola que vaguei non hai moito,
algo máis mundano
ca nostalxia
dunha illa que nunca visitei
invádeme sutil no balbordo
do aeroporto,
esperando na porta de embarque
sen que o pai a vexa,
unha nena debuxa países novos
nas páxinas en branco
do pasaporte del,
desorientado, maniatado,
cun estómago atronador,
do kefir que me descompuxo na suor do Lavapiés
ata as mans suaves da moza aldeá sorbia
que me soubo entoar cunha cunca de soljanka,
entre grave e agudo, entre tépido e morno,
en débeda cun pasado que non pasará
entre unha semana solapándose á seguinte e un mérco-
res desemparellado,
xordo e atordado no discurso agoniante
entre dous Gozos e dúas Maltas,
entre o centro e os extremos,
entre caras e cruces,
coa maldición das miñas dúbidas
polos séculos dos séculos,
recostado sobre a herba recendente
co sol reflexándose sobre o libro aberto
ínchome de gusto ata que me asedia o boureo
entre un pésimo dj e mais unha parelliña,
do retumbante tradear nas torres de Singapur
ás peteiradas das galiñas nos tellados de chapa
do kampung,

entre un rechamante pictograma do China Daily
e unha frase que sen piedade serpea
no Mallorca Zeitung,
folleo o dicionario de peto
para descifrar a noticia:
un avión que se escachiza
unha bruante buxaina
nunha treboada entre Brasil e Senegal,
esmagándose na gorxa gravitacional
choiva de cascallos e de corpos conxelados
sobre o mar de cristal
do ecuador.

Esperto intraducible
ao vento e ao nubeiro,
entre un mapa enchoupado en tinta e unha lingua pros-
tituída,
o sangue suando por saír, o fígado cosido a buratos,
entre un cabelo e unha serda, entre a trampa e a casiña
para paxaros,
dende o sol que se reúne comigo ao pé da cama
ao pálido rostro do meu amor
coas mans pousadas sobre o ventre,
entre aquí e alí e máis aló e de volta
entre o cu ó aire e a alma tapada
entre ir e vir e viceversa
entre ir ao gran e polas ramas
entre verdadeiro e falso,
entre os anxos e os diaños,
entre xa non e non aínda e tamén ao contrario
co terror do vento por entre os mastros das bandeiras
mirando como atrapar aquel son
que entre as mans me escapaba,
teño pólas baixo terra e raíces que chegan ata as nubes
abrollo tras abrollo no vapor e mais no po
teño un rebento que descendeu ata os antípodas do
mundo
teño unha antena que escalou ata as montañas da lúa
entre saída e chegada, entre chegada e saída,
con todas as fiestras de par en par, co ceo encapotado,
cun estraño no espello esculcando
a malla do meu rostro resgado
do vermello da alfombra desenrolada no nacemento
ao níveo da mortalla que nos cobre no enterro
entre *fra e tra, de-ci, de-là,*
ανάμεσα, , *zwischen*
the perpetual indecision
of a clear preposition
entre fóra de lugar e o meu lugar está en min
entre volver en min e fóra de onda
camiñando con paso firme
de fronteira en fronteira,
de meridiano en meridiano
da terra prisioneira,
entre dende e cara a,
entre cara a e ata,
no centro de todo
e ao bordo da nada,
con azos nas pernas, dor nos costados,
dou a volta, cruzo a rúa
e prosigo o meu camiño,
intentando comprender
o por qué
do ónde.

Antoine Cassar (Malta). Naceu de pais malteses na emigración en Londres, en 1978, e medrou entre Inglaterra, Malta e España, para traballar e estudar en Francia e Italia. Actualmente vive entre Luxemburgo e Madrid e traballa como tradutor. Como escritor de versos tanto malteses coma multilingües, Cassar foi galardoado co Gran Premio do *United Planet Writing Contest*. O último e máis importante dos traballos poéticos de Cassar, Passaport, publicado na forma dun anti-pasaporte para todas as xentes e paisaxes, ten apareci- do en maltés, italiano, francés, inglés e luxemburgués.

Veronika Dintinjana (Eslovaquia). Naceu en 1977 e é unha das co-organizadoras do ciclo mensual de lecturas poéticas *Mlade Rime*, impulsado pola Sociedade Cultural Kentaver en Metelkova (Ljubljana). En 2008 saíu do prelo o seu primeiro traballo individual, *Rumeno gori grm orzicij*, e axiña foi galardoado co premio á mellor ópera prima na 24 Feira do Libro do seu país. Ten traducido poemas e ensaios de Louise Glück, Muriel Rukeyser e Denise Levertov e igualmente co-traduciu a antoloxía da *Poesía Irlandesa do século XX*.

Stanislav Lvovsky (Rusia). Naceu en 1972 e licenciouse en Químicas na Universidade Estatal de Moscova, pero mudou o seu campo de interese para dedicarse á publicidade e ao xornalismo freelance. Ten publicados varios libros de poemas (*Ruído Branco*, en 2003, *Poemas da nai terra* en 2004 ou *Camera Rostrum* en 2008) así como de relatos, prosa poética e ata unha novela a dúas mans xunta Linor Gorali (*A metade do ceo*, 2004). É tamén autor de numerosas traducións poéticas para o ruso dende o inglés (Vytautas Pliura, Charles Bukovsky, Leonard Cohen ou Diane Thiel entre outros) amais de críticas literarias e outras colaboracións en publicacións periódicas tanto como en multitude de revistas dixitais. Poemas seus saíron publicados en traducións ao inglés, francés, chinés, italiano e xeorxiano –entre outras– e foi galardoado tanto no 3º Festival de Verso Libre Ruso coma no *Moscow count*, que escolleu o mellor poemario publicado en Moscova no ano 2003.

VERONIKA DINTINJANA

A laranxeira de en fronte da casa está no cénit

Escoito a ausencia de vento na ramaxe e na tarde deshabitada.

Hai tres cousas polas que deixei os fechos da fiestra abertos, hai catro polas que pecho a porta.

Pola lúa radiante que asubía cando o ferreiro a funde na auga, pola mañá que empalidece cando o sol olla o seu rostro en fite. Polo día que arrubia en noite, e para o umbral, que non terá máis pés que o púan, só pétalos.

Tres ascenden aos ceos e catro partiron sen o máis leve ruído.

O filamento fundiu na lámpada, unha liña distraída fóiseme da cabeza. Por unha fiestra entreaberta entrou o frío, e a cea atopou o seu lugar na mesa.

Hai catro cousas que non podo entender, tres que non esquezo.

A pedra redondeada da praia que me ensinou cando nena a distinguir o meu xeonllo dereito do esquerdo, unha beira da estrada da outra. A dor que o ocupaba todo e que un segundo máis tarde desapareceu. O amable mar que soño cada noite, que espera por min na porta e de día dispensa gaivotas e outros mensaxeiros na busca de sentido.

E a árbore que atardece sobre o mundo - non podes dicir qué xira e qué permanece.

Pola lonxitude da sombra definimos as direccións do ceo. Pola lonxitude dos pasos sabemos a hora da noite.

STANISLAV LVOVSKY

(1) mira a foto e di (moi triste) este bar xa non o hai máis dígolle: ningunha desas cousas as hai máis só quedan as palabras só os nomes nos que ninguén lembra xa onde poñer os acentos. e ti estasme dicindo que botas en falla o bar?

mirando para a foto di el: ó cabo este é o único no que coñecín a Lyuda1.

(2) eu quero vivir nun mundo onde nada sexa irremediable para ser franco nada máis me parece verdadeiramente importante

Pardal, a través dunha fiestra do hospital

Vin a morte sentar a carón del na cama e sacarlle as zapatillas. A súa presión arterial caía, empalidecía o seu rostro mentras ela se acomodaba. Os seus ollos tiñan medo. Marchei voando. Como non formaba parte da súa vida, era xusto que non formase parte da súa morte. Media hora despois volvín para recoller as migallas de pan que quedaran do almorzo.

Que tempos son estes

A vulnerabilidade retirouse aos hospitais, confesionarios, cuartos.

Cómpre a proximidade da morte, o desamparo, ou polo menos unha perda de dignidade a curto prazo.

É necesario o silencio inconfortable de intimidade imposta, embriaguez ou colocón

traizoar as palabras que como un abridor de cartas

esgazan o ventre da vida diaria

e salvan iso que fai a vida parecer real.

(3) pensa só dixo ela que nunca ninguén me dixo estas palabras quero follarte sorrín acariciei os seus cabelos e dixen quero follarte ela sorriu agradecida en resposta

a vida é pequena e feita dalgún xeito diferente a como a xente a fai feita á rusa non podes dicir sabes que quero namorar de ti en ningunha outra lingua tampouco

imos para a cama follamos e quedamos durmidos se un non se ducha pola mañá en medio día máis pode acabar cheirando ó outro

iso como mínimo

Así,
na páxina
“a canción”
coma un deseño tatuado
é a canción
a palabra soa dende a páxina,
soan as palabras unha a carón da outra;
cadea de sons de palabras

deixar flotar na brisa daquela a canción!

Agora
na páxina
a canción é as palabras
calada é a canción.

Un poema río

Dentro do río están
o ceo, as nubes, o sol.
Na conca das miñas mans está o río.

Se levanto as mans
o río vérquese, espaxando
ceo, nubes e sol todos por min.

Se da conca das miñas mans bebo do río,
daquela están dentro de min
o sol, as nubes, o ceo.

Dime entón, quen está en quen?

Chove outra vez

el e mais eu
mollándonos
na distancia entre os nosos corpos fundidos
e eu lembrando
os mestos escuros bosques do seu país

árbores da altura dunha persoa
niños de amor en cada póla
“alá tamén chove así”
besbella
as súas guedellas negras rizadas
xogan sobre a miña fronte
e eu besbello
“aquí tamén chove así”

os lóstregos apoan nos ollos
e chove o desexo

o meu alento quente
xogueta por riba del
o seu sorriso
xogueta sobre os meus labios

a choiva espera fóra
mentres nós esperamos mollándonos dentro
el a choiva dentro de min
eu a choiva dentro del
tamén fóra

aquí
agora
as súas lembranzas caen coma choiva a cántaros
coma un soño esquecido que trae
aromas do seu amor
e alí pinga
a miña memoria
no seu corazón

arroia
aquí e ala

Mamta Sagar (Karnátaka, India). Nada en 1966, escribe en canarés, unha das linguas faladas na India. Publicou catro poemarios, catro obras de teatro e unha colección de ensaios sobre xénero, linguaxe, literatura e cultura. Ten dirixido obradoiros de teatro e poesía na India e no estranxeiro, así como recitais poéticos e intervencións dirixidas a mulleres, nenos e persoas de comunidades desfavorecidas. Poemas seus foron traducidos a multitude de linguas indias amais do inglés, vietnamita, cebuano, español e francés, en publicacións periódicas ou volumes colectivos. Ten participado en Festivais de Poesía en África, Asia e América. Especializada en Estudos de Xénero, Literatura Comparada e Literatura e Cultura Canaresas, Mamta Sagar exerce a docencia no Centro de Estudos Canareses, Jnana Bharathi, na Universidade de Bangalore (India), onde reside.

MAMTA SAGAR

Papá a Rocha

Acordamos unha mañá para atopar o noso Pai transformado nunha rocha, enriba do seu futón, non maior que un balón de fútbol, pero incrivelmente pesada, inamovible mesmo cando toda a familia se puso ao empurrar. A superficie é negra e brillante, e vemos pequenas partículas metálicas se o esculcamos de preto.

Mamá, tal como ela é, ponse a buscar traballo á semana seguinte, pero, ás vésperas do 49º día do funeral, é atopada no baño convertida na Fosa das Marianas.

Hoxe, unha carretilla elevadora tira a papá en mamá.

Marcho!

O meu fillo que saíu para o xardín de infancia pola mañá volveu para casa de noite feito un home de 35 anos. Chegas tarde, dixen. Si, mirando para o reloxo de cuco con caríño respondeu cunha voz grave de home.

Que estiveches facendo ata tan tarde, preguntou a miña muller. Ben, botou ese sorriso del e dixo que estivera casado tres anos, traballando como enxeñeiro espacial, resumindo a súa vida do mesmo xeito en que unha vez o fixen eu. Ei, non o atopades bastante cano xa?!

Pareceume raro que a miña copa de sake ma reenchesse meu fillo que tiña a mesma idade que eu, e murmurei “grazas, así está ben”. A miña muller fitaba para nós, comparando a miña cara coa del, a súa coa miña, mentras el comezaba a contarnos sobre o planeta dentro de 30 anos, o cal nos petou duro aos dous con horror e sorpresa.

E como sobreviviches nun mundo tan terrible! Catástrofe ambiental, explosión demográfica, armas nucleares, terrorismo e xenofobia. Claro, podo ver as sementes dos problemas agora e aquí mesmo, e este aquí e agora dalgún xeito volvéronse o pasado irrevogable para o meu fillo e a súa familia no futuro, por confuso que poida resultar, o único que está claro é que acabaron no peor dos escenarios posibles.

Digo: e que pasa se mamá mais eu tentamos cambiar as cousas a partir de agora? Pois non o sei, papá, unha vez que está feito está feito. Miña muller agarrouno da manga e pregoulle que quedase en casa dun xeito estrañamente teatral. Podo entender o seu punto de vista, sería ir contra a providencia.

É todo culpa nosa con todo meu fillo non di nin unha soa palabra de reproche. Será porque eu xa estou fóra do seu mundo? Teño unha lixeira curiosidade sobre iso, mais de certo non importa en calquera caso.

“Non te preocupes por nós. Se temos sorte, podemos gañar o sorteo para a inmigración lunar”.] Cunha man nos cadrís, estreitoume a man coa outra, bicou a miña muller na meixela coma un estranxeiro occidental. Mentras a escuridade da medianoite ía caendo tras del, dixo, Marcho!, cunha voz de 5 anos de idade.

O sono den cen anos

E despois da cea de celebración, dábanse a man os uns ós outros alternativamente, sacaban fotos e facían acenos de adeus. Cando a porta se pechou despois de saír o último convidado, o silencio reinou na casa outra vez.

Meu irmán, aínda excitado, berrou: “Estou caendo, estou caendo nun burato fondo!” entón caeu sobre o tatami, e ergueuse axiña dicindo: “Dando masaxe cardíaca! Dando masaxe cardíaca!”. Volveume tolo facendo isto unha e outra vez pero papá e mamá non lle rifaron.

Os mobles, o televisor e as lámpadas do teito xa foran retiradas. Tiñamos os futóns colocados un a carón do outro no cuarto deserto, e apagamos a lanterna no canto de lámpada da mesiña, vin as estrelas brillando tras da fiestra á que lle quitáramos a pantalla de papel.

*
 “Boas noites ...”
 “Boas!” “Boas noites”
 “Boas noites a todos”
 “Que tal foi, Masahiro?”
 “Que tal foi o que?”
 “Quero dicir, que tal foi todo? Todo dende que naciches ata agora.”
 “Ben”.
 “E para ti, Ryo?”
 “Ben. Cando imos erguernos?”
 “En cen anos”.
 “E iso é moito tempo?”
 “Moito tempo despois do día de despois do día de despois de mañá.”
 “E vai estar aquí alá?”
 “Vai estar.”
 “E o avó e a avó estarán con nós?”
 “Ben, eu non sei fixo se estarán con nós. Mira, agora tes que durmir”.
 “Boas noites”
 “Boas”.

... ..
 “Ei, apagaches o gas na chave xeral?”
 “Si, caríño”
 “Eu pechei ben as portas. Vale, imos durmir. Imos durmir moito “
 “Boas noites”
 “Boas” “Boas!”

“Boas noites a todos.”

Mamta Sagar (Karnátaka, India). Aínda que naceu en Osaka en 1959, criouse maiormente en Hisoshima, e ten residido tamén en América e Europa. O seu primeiro libro foi publicado en 1991, e a el seguiron outros oito poemarios máis, incluído *Logos pirateado* (2010), *A estribor da miña muller* (2006) ou *Tarde das palabras prohibidas* (2003), que acadou o prestixioso premio Hagiwara Sakutaro. Os seus poemas traducíronse a máis de 15 linguas, incluíndo tres libros publicados en Australia, Serbia e Romanía. Así mesmo, é autor de ensaios, crítica literaria e traducións de poesía dende o inglés para o xaponés. É o editor da web xaponesa *Poetry International* (<http://japan.poetryinternational.org/>) así como da revista poética xaponesa *Beagle*.